

Azərbaycanın yol-nəqliyyat infrastrukturu müasir çağırışlara uyğun inkişaf edir

Müasir dövrdə ölkələrin sosial-iqtisadi inkişaf səviyyəsi birbaşa nəqliyyat infrastrukturunun vəziyyəti ilə ölçülür. Sürətli urbanizasiya, əhəlinin artımı, iqtisadi fəallığın genişlənməsi və mobil həyat tərzinin formalaşması yol-nəqliyyat sistemlərinə olan tələbatı kəskin şəkildə artırır. Azərbaycan da bu qlobal tendensiyalardan kənarda qalmır.

Son illər ölkəmizdə həyata keçirilən genişmiqyaslı islahatlar, regionların balanslı inkişafı və paytaxt Bakının böyüməsi nəqliyyat infrastrukturunun davamlı şəkildə yenilənməsini zəruri edir. 2003-cü ildən bəri Azərbaycanda yol, dəmir yolu, metro və hava nəqliyyatı sahələrində böyük inkişaf həyata keçirilib. Yol infrastrukturu çərçivəsində 20,767 km yol, 335 körpü, 45 tunel və 163 piyada keçidi tikilib. Dəmir yolları üzrə 1,562 km yeni xətt, 1,906 km təmir edilmiş xətt və müasir qatar və vaqonlar alınıb. Metro şəbəkəsi 30 km-dən 41 km-ə genişlənilib, 7 stansiya və 1 depo tikilib, sərnəşin sayı son 20 ildə 137 milyondan 230 milyona çatdırılıb.

Xüsusilə Bakı şəhərində avtomobillərin sayının sürətlə artması,

gündəlik hərəkət intensivliyinin yüksəlməsi və şəhər əhalisinin çoxalması mövcud yol şəbəkəsinin üzərinə ciddi yük qoyur. Bu realiaqlar tıxacların qarşısının alınması, ictimai nəqliyyatın inkişafı, alternativ hərəkət vasitələrinin təşviqi və ekoloji balansın qorunması kimi məsələləri gündəmə gətirir. Artıq nəqliyyat məsələsi təkcə rahat hərəkət problemi deyil, eyni zamanda şəhər həyatının keyfiyyəti, ətraf mühitin mühafizəsi və sosial rifah məsələsi kimi nəzərdən keçirilir.

Prezident İlham Əliyev yanvarın 5-də yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibədə bu məsələyə də toxundu. Dövlət başçısı ölkənin yol-nəqliyyat sistemi ilə bağlı qarşıda duran çağırışları və gələcək inkişaf prioritetlərini diqqətə çatdırdı.

Nəqliyyat gündəliyi

Prezident İlham Əliyev müsahibəsində Azərbaycanın müasir nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi istiqamətində görülən işlərdən söz açaraq, mövcud realiaqlara diqqət çəkib. Dövlət başçısı bildirib ki, hazırda inkişaf göz qabağındadır, əhali artır, avtomobillərin sayı çoxalır və hər il ölkəyə on minlərlə yeni maşın gətirilir. Bu amillər fonunda

mövcud yol infrastrukturunun artıq kifayət etmədiyini vurğulayan Prezident problemin kompleks yanaşma tələb etdiyini bildirib.

Bu kontekstdə Prezident Bakının yeni yol infrastrukturunun xəritəsinin təsdiqləndiyini diqqətə çatdırıb: "Qeyd etdiyim kimi, 10 yeni metro stansiyasının yeri də müəyyən olundu. O yerlər artıq onların sərəncamına verildi. Bundan başqa, əlavə iki depo da tikiləcək. Mövcud olan metro stansiyalarında optimallaşma layihələri icra edilir. Mən qeyd etdim, son 20 il ərzində yeddi metro stansiyası tikilib. Əgər onlar tikilməsəydi, görün, indi vəziyyət necə olacaqdı?"

Prezident İlham Əliyev Bakıda yeni ictimai məkanların yaradılma-

sının geniş vüsət aldığını qeyd edərək, bu prosesin nəqliyyat infrastrukturuna paralel şəkildə aparıldığını bildirib. Onun sözlərinə görə, yeni parklar, istirahət və ictimai zonalar salınarkən, həmin ərazilərin yol-nəqliyyat təminatı da mütləq şəkildə nəzərə alınır. Dövlət başçısı Mərkəzi Parkı buna bariz nümunə kimi göstərib.

Yeni inşa ediləcək metro stansiyaları, süni göllər və nəqliyyat sistemlərinin qurulması məsələlərinə də toxunan Prezident, xüsusilə velosiped zolaqlarının yaradılmasına diqqət çəkib: "İndi velosiped zolaqlarının yaradılmasına başlanılmışdır. Bilirəm, bəziləri bundan narazıdır. Amma inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə baxsaq görürük ki, bu da bir çıxış yoludur. Çünki bu, həm sağlamlıqdır, həm də ki, tıxaclarla qarşı önəmli bir vasitə olacaq. Təbii olaraq ictimai nəqliyyat istədiyimiz səviyyədə olan zaman, əlbəttə, ictimai nəqliyyatdan istifadə etmək ən yaxşı variant ola bilər. Biz bunu etməyə çalışırıq. Yenə də deyirəm, hər il Bakıya yüzlərlə yeni avtobus gətirilir. Hazırda havanı çirkəndirməyən elektrobuslar istehsal olunur. Həm dövlət, həm də özəl şirkətlər tərəfindən hər il yüzlərlə yeni avtobus

gətiriləcək. Biz Bakının tıxac problemini belə həll edə bilərik".

İnkişafın dayaqlarından biri

Mövzu ilə bağlı qəzetimizə açıqlama verən nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Eldəniz Cəfərov bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin yol-nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi ilə bağlı səsləndirdiyi fikirlərə bir neçə istiqamətdən yanaşmaq olar. Ekspertin sözlərinə görə, dövlət başçısının da vurğuladığı kimi, ölkədə yolların, körpülərin, dəmir yollarının və hava limanlarının inkişafı strateji əhəmiyyət daşıyır: "Bu infrastruktur təkcə iqtisadi və sosial baxımdan deyil, ümumilikdə strateji təhlükəsizlik və regional inkişaf baxımından da mühüm rol oynayır. Yol-nəqliyyat infrastrukturuna iqtisadiyyatın inkişafına, bölgələrarası əlaqələrin güclənməsinə, əhəlinin rahat və təhlükəsiz hərəkətinə xidmət edir, eyni zamanda logistika xərclərini azaldır və regional inkişafı stimullaşdırır".

Eldəniz Cəfərov işğaldan azad edilmiş ərazilərdə hava limanlarının tikilməsinin də bu strategiyanın tərkib hissəsi olduğunu qeyd edib:

"Hava limanlarının mövcudluğu daşınma və logistika imkanlarını genişləndirir, bölgələrdə hərəkəti daha əlverişli edir. Füzuli, Zəngilan və Laçında 3 beynəlxalq hava limanı istifadəyə verilib. Bu hava limanlarının beynəlxalq marşrutlarla əlaqələndirilməsi də mümkündür".

Ekspert Bakı şəhərində yol-nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsinə də toxunaraq bildirib ki, bu istiqamətdə mühüm addımlar atılıb: "Cənab Prezident Bakı və ətraf ərazilərdə nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı ilə bağlı 2025-2030-cu illəri əhatə edən dövlət proqramını imzalayıb. Proqram paytaxtda yolların genişləndirilməsini, tıxacların azaldılmasını, nəqliyyat vasitələrinin modernləşdirilməsini, piyada zolaqlarının yaradılmasını nəzərdə tutur. Bütün bunlar şəhər həyatının keyfiyyətini yüksəldir".

Onun sözlərinə görə, müasir dünyada "şəhər mobilliyi" anlayışı yalnız insanların rahat hərəkəti ilə məhdudlaşmır. Şəhər mobilliyi eyni zamanda ekoloji mühitin yaxşılaşdırılmasını, yaşıl zonaların artırılmasını da əhatə edir. Müasir nəqliyyat sistemləri, elektron nəqliyyat kartları, smart idarəetmə, yollarda kameralar, "ağıllı işıqfor" və radarların tətbiqi

şəhərdə hərəkəti daha səmərəli və təhlükəsiz edir.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda həyata keçirilən yol-nəqliyyat layihələrinin xüsusi əhəmiyyət daşıdığını vurğulayan ekspert qeyd edib ki, bu layihələr həm iqtisadi, həm də sosial baxımdan mühümdür. Yeni yollar və körpülər şəhərlər, rayonlar və bölgələr arasında ticarətin və turizmin inkişafına şərait yaradır, əhəlinin hərəkətini xeyli asanlaşdırır. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda yolların müasir standartlara uyğun qurulması uzunmüddətli regional inteqrasiyanın əsas təminatıdır".

Azərbaycanda yol-nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi sahəsində həyata keçirilən layihələr şəhərlərin gələcək inkişaf modelini formalaşdırır, regionlar arasında əlaqələri möhkəmləndirir və vətəndaşların gündəlik həyat keyfiyyətinə birbaşa təsir edir. Müasir nəqliyyat sistemlərinin qurulması, ekoloji baxımdan təmiz həllərin tətbiqi və ictimai nəqliyyatın təşviqi tıxacların azaldılması ilə yanaşı, daha rahat, təhlükəsiz və "yaşıl şəhər" mühitinin formalaşmasına xidmət edə bilər.

*Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"*